

Z OBSAHU	Když otcové nejsou dětem nablízku. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Ioan Suci, světící biskup diecéze Oradea Mare	06
	Prizpůsobovat, nebo chránit učení Církve? Rozhovor s kard. Brandmüllerem	07
	Pohled na liturgii: Praktický závěr	10

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého papeže Lva Velikého (†461)

Z celého světa je vybrán jediný Petr, aby stál v čele povolanych ze všech národů, v čele všech apoštolů a všech otců Církve. Takže ačkoli je v Božím lidu mnoho kněží a mnoho pastýřů, řídí všechny vlastně Petr, i když svrchovanou vládu nad nimi má Kristus. Milování, velká a podivuhodná je moc, na níž se darem Boží milosti podílí tento muž. Jestliže totiž s ním měli mít podle Boží vůle ostatní představení něco společného, a to jim nikdy nebylo odepřeno, dal jim to Bůh vždy jen Petrovým prostřednictvím.

Všech apoštolů se Pán zajisté táže, co o něm lidé soudí; a oni odpovídají společně, když jde o vysvětlení rozporných názorů nevědomých lidí. Když však jde o to, zjistit smýšlení učedníků, jako první vyznává Pána ten, jenž je první v apoštolské hodnosti. A jakmile prohlásí: *Ty jsi Mesias, Syn živého Boha*, odpoví mu Ježíš: *Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj nebeský Otec*. To znamená: Jsi blahoslavený proto, že tě vyučil můj Otec; nezmyšlilo tě žádné lidské mínění, ale poučilo tě nebeské vnuknutí; a nebylo to tělo ani krev, kdo ti mne zjevil, nýbrž ten, jehož jsem jednorozený Syn.

A já ti říkám, praví dále, to znamená: Jako ti můj Otec zjevil mé božství, tak já ti zvěstuji, že jsi postaven nad ostatní: *Ty jsi Petr – Skála*. To znamená: Jestliže já jsem neporušitelná skála, jsem *nárožní kvádr, který spojuje obě části v jedno*, a jediný základ, kromě něhož *nikdo nemůže položit jiný*; i ty jsi ovšem skála, protože tě má síla zpevňuje a ty se mnou smíš mít účastenský podíl na tom, co já vlastním ze své moci.

A na té skále zbudují svou Církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou. Na této pevnosti, říká, zřídím věčný chrám, na neochvějných základech této víry vyroste až do nebe má Církev.

Foto: Flickr, p. medved (CC BY-NC-SA 2.0)

Redukce (nejen) postní

Již v polovině února vstoupíme do doby postní. Ta se vyznačuje liturgickou střídmostí, absencí květinové výzdoby, vynecháváním zpěvu „Gloria“ nebo zvolání „Aleluja“ a dalšími opatřeními, podporujícími závažnost liturgického období. Je to v jistém smyslu náznak toho, co by si tak mnozí přáli v Církvi zavést, totiž ti, kteří nabízejí dobře míněné recepty ohledně všeho, co by Církev měla udělat, aby se přiblížila lidem.

Nač drahé ornáty? Monumentální kostely? Nákladné vybavení? Církev topící se ve zlatě? Pryč! Složitě a nesrozumitelné ceremonie se musí nahradit jednoduchostí, je třeba zbavit se vši té veteše. Církev jednoduchá a prostá pak přitáhne tolik zatím vzdálených duší, kterým celý tento barokní balast zamlžuje cestu k Bohu. Nač dobově překonaný a evidentně protipřirozený celibát kněží?

Proč nemůže být kněz obyčejný člověk jako my? A proč nepřipustit ke svěcení také ženy? A samozřejmě ty rozvody: Církev musí být přece milosrdná, vždyť někdy to holt v tom manželství nevyjde, vidíte? A vůbec celá ta morálka ohledně šestého přikázání. Vždyť dnes je jiná doba! Momentálně je sice papež mediálně sympatický, ale co když zase nebude? Papež by měl být spíš jenom takovým milým a oblíbeným reprezentantem, nikoli autoritou zajišťující věroučnou jednotu. Každý přece může mít svou vlastní představu o Bohu a Církev by měla být takovým rezervoárem, ze kterého si může každý vybrat, co se mu líbí, a neřídít se tím, co se mu nelíbí.

Dějiny znají bezpočet pokusů o takovouto konečně čistou a přitažlivou Církev. Je pro ně bez výjimky příznačné

Dokončení na str. 2

Foto: © Tony Frič, <http://tonyfric.photoshelter.com>

Iniciativu Bratr je víc než bližní podpořila první tisícovka lidí

Zájem českých křesťanů o aktivní pomoc uprchlým křesťanským rodinám s malými dětmi, jež by měly být přijaty do České republiky, překročil očekávání. Iniciativu Bratr je víc než bližní podpořilo již přes 1300 ochotných dobrovolníků.

Mezi těmi, kteří nabízejí pomoc, jsou jak jednotlivci, tak i farnosti či sbory, rodiny nebo skupiny farníků. Píší premiérovi se žádostí, aby se Česká republika rozhodla přijmout do naší vlasti nejohroženější skupiny utečenců z prostoru Blízkého a Středního východu – křesťanské rodiny s malými dětmi.

Redakce *RC Monitoru* požádala české a moravské biskupy o podporu a záštitu. Téměř obratem reagoval biskup Josef Hrdlička, který napsal: „Rád bych se připojil k iniciativě pro aktivní pomoc uprchlým křesťanským rodinám z Blízkého a Středního východu z utečeneckých táborů do naší vlasti. Rád připojuji svou záštitu této ušlechtilé snaze s tím, že má dlouhodobá nemoc mě velmi omezuje v pohybu a cestování. Vaše úmysly, které naplňujete v *RC Monitoru*, často obětují při slavení Eucharistie.“

Lidé, kteří se k iniciativě hlásí, nabízejí svou pomoc jak v podobě humanitární pomoci, tak i pomoc s integrací přijatých utečenců do České republiky, s osvojením jazyka či nalezením zaměstnání. Osobní doprovázení těch, kteří přijdou do českého prostředí, je samozřejmou nabídkou.

Iniciativu již podpořili čtyři čeští a moravští biskupové – Mons. Karel Herbst a dále Mons. Václav Malý, Mons. Josef Hrdlička a Mons. Jan Baxant, kteří nad iniciativou převzali záštitu.

Další informace najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz/pomoc-krestanum>. Zde se také můžete k iniciativě připojit.

Res Claritatis

Dokončení ze str. 1

vylévání dítěte společně se špinavou vodou. Světové pravoslaví zachovalo rituální prvek dokonce až příliš rozvinutý, ale obejděte jinak všechny církve pocházející nebo následně odvozené z protestantské reformace, všechny luterány, kalvíny, české bratry, baptisty, metodisty, adventisty, evangelikály a jak jen se další jmenují. Nejrozmanitější sny, uvedené v předchozím odstavci, se tam staly již dávno realitou. Z toho ovšem plyne, že tak zatuchlý středověký přežitek, jakým je katolická církev, by přece již dávno neměl existovat, nemohl by mít šanci oproti těm osvícenějším, kteří se umí přizpůsobit době a vyjít vstříc potřebám dnešního člověka. Ale ukazuje se, že on má, protože se našťěstí ve svém celku neřídí záplavou dobře míněných lidských rad. Skrze jejich přívál se pak totiž zapomíná, co v Církvi ustanovil samotný Kristus.

P. Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., J.C.D., soudce metropolitního církevního soudu v Praze, docent církevního práva na TF JU v Českých Budějovicích, rektor kostela sv. Gabriela Praha-Smíchov

Papež k Ukrajině: Bojujete mezi sebou vy, křesťané! Přemýšlejte o tomto pohoršení!

Ve středu 4. února ve zcela zaplněné aule Pavla VI. pokračoval papež František v cyklu katechezí o rodině. V závěru audience obrátil pozornost k aktuální situaci na Ukrajině: „Opět svojí myslí zalétám k milovanému ukrajinskému lidu. Situace se bohužel zhoršuje a rozpory mezi stranami se vyostřují. Modleme se především za oběti, mezi nimiž jsou mnozí civilisté, za jejich rodiny, a prosme Pána, aby co nejrychleji učinil přítrž tomuto hroznému bratrovražednému násilí. Znovu důrazně vybízím, aby také na mezinárodní rovině byly podniknuty veškeré snahy o opětné zahájení dialogu, jediné možné cesty vedoucí k míru a svornosti v této trýzněné zemi. Bratři a sestry, když slyším slova „vítězství“ nebo „porážka“, pocituji velkou bolest a velký smutek v srdci. To nejsou správná slova. Jediné správné slovo je „mír“. To je jediné správné slovo. Myslím na vás, drazí ukrajinští bratři a sestry... Pomyslete, že toto je válka mezi křesťany! Vy všichni máte tentýž křest! Bojujete mezi sebou vy, křesťané! Přemýšlejte o tomto pohoršení. A všichni se modleme, protože tato modlitba je naším protestem tváří v tvář Bohu v době války.“

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedine díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Slovensko: referendum o ochraně rodiny

Aliance za rodinu, občanská iniciativa, která vznikla v prosinci 2013, si za svůj cíl vzala podporu hodnot manželství a rodiny. Jedním z praktických kroků je také uspořádání referenda o ochraně rodiny, které proběhlo na Slovensku v sobotu 7. února 2015.

Cílem referenda je ochrana dětí a jejich práv. Organizátoři chtějí, aby rodina zůstala nejdůležitější hodnotou společnosti. „Bohužel musíme dnes poukazovat na ohrožení rodiny, před kterými chceme bránit naše děti, rodiny a manželství. Proto dáváme široké veřejnosti v referendu možnost, aby lidé vzali budoucnost Slovenska do svých rukou,“ píše tvůrce referenda.

V referendu se zodpovídaly tyto otázky: 1. Souhlasíte s tím, aby se manželstvím nemohlo označovat žádné jiné spojení osob kromě svazku mezi jedním mužem a jednou ženou? 2. Souhlasíte s tím, aby párům nebo skupinám osob stejného pohlaví nebylo umožněno osvojení (adopce) dětí a jejich následná výchova? 3. Souhlasíte s tím, aby školy nemohly vyžadovat povinnou účast dětí na vyučování v oblasti sexuální výchovy nebo eutanazie, pokud jejich rodiče nebo samy děti nesouhlasí s obsahem vyučované látky?

Referendum podpořila řada významných osobností Slovenska, včetně prezidenta a premiéra. Svůj zájem o dění kolem referenda a svou podporu Alianci za rodinu vyjádřil také papež František. Účast v referendu však nepřekročila hranici padesáti procent potřebnou pro jeho platnost. Hlasování se zúčastnilo 21,4 procenta oprávněných voličů. Většina zúčastněných se nicméně vyslovila za tradiční rodinu.

Alianci podporuje více než 100 organizací, které se věnují sociální práci, pomoci rodinám, dětem v dětských domovech, mládeži a svobodným matkám, vzdělávání a také ochraně a prosazování lidských práv. Ambicí Aliance za rodinu je získat pro své myšlenky co nejvíce organizací s vizí vytvořit silné celospolečenské hnutí, které se postaví za manželství a rodinu, za jejich důležitost a výjimečnost.

Res Claritatis

Chudá řecká církev pro chudé

Papež František přijal 5. února Řeckou biskupskou konferenci u příležitosti její kanonické návštěvy *ad limina*. Více než devadesát procent obyvatel Řecka se hlásí k pravoslaví, katolíků je o málo více než jedno procento, tedy necelých sto padesát tisíc. Papež vyzval řecké biskupy, aby neúnavně vybízeli k důvěře v budoucnost a bránili se šířícímu pesimismu.

„Mnozí lidé ztratili ze dne na den práci a v mnoha rodinách, kde pracovali oba rodiče, dnes nepracuje ani jeden. Majitelé malých obchodů nebo nevelkých podniků s několika zaměstnanci museli kvůli krizi zavřít. Také katolická církev je stále chudší, stejně jako lidé,“ popisuje athénský arcibiskup mons. Sevastianos Rossolatos současnou situaci. Navzdory své vlastní chudobě se Církev věnuje znevýhodněným vrstvám populace, podporuje mládež a přijímá migranty. „Ve všech diecézích pracují Charity, které se starají o uprchlíky, poskytují pomoc, rozdávají potraviny, provozují jídelny. Sestry Milosrdné lásky se věnují opuštěným ženám a narkomanům a chodí navštěvovat uvězněné. Všimáme si, že o pomoc žádá stále více našich věřících, kteří zůstali bez práce. Kde ale máme hledat peníze, abychom jim pomohli?“

K volebním výsledkům arcibiskup říká: „Řecko se nikdy nevydalo tak extrémně doleva. Vysvětlují si to jako hlas zloby a zoufalství. Nyní všichni čekají... Jediným východiskem je nalézt jiné způsoby, jak investovat a vytvořit pracovní místa, protože dnes se jenom vybírají peníze na splátku dluhů. Jediné štěstí je, že hodně prarodičů dosud ekonomicky pomáhá svým dětem a vnukům, protože rodina je v Řecku ještě jednotná. Ale také těmto prarodičům snížili důchody.“

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

SLOVO KNĚZE

Pro křesťany je určující vztah k vítěznému Kristu. Věříme, že Ježíš je živý, přítomný a že nám chce pomáhat v každé situaci. Vírou udržujeme své spojení s Kristem a úkony víry ho aktualizujeme. Všemohoucí Pán pak může v našich životech snáze jednat.

Krásně to dokládá příběh z evangelia (Mk 9,14–29). Ježíš v něm uzdravuje posedlého chlapce. Jeho učedníci to nedokázali, protože neměli víru. Ježíš říká: „Všechno je možné tomu, kdo věří.“ A nešťastný chlapcův otec hned volá: „Věřím! Pomoz mé slabé víře!“ A na to následuje dramatické osvobození chlapce Ježíšem. V soukromí pak Ježíš ještě osvětluje učedníkům, že v boji se zlem je třeba se také modlit. Řada významných rukopisů Markova evangelia pak dodává půst: *Odpověď jim: „Takový ďábel nemůže být vyhnán ničím jiným než modlitbou a postem.“* (Mk 9,29)

My dnes čelíme různým sociálním a strukturovaným zlům. Je to v prvé řadě zabíjení maličkových – do nebe volající hřích umělého potratu a manipulace a ničení lidských jedinců v souvislosti s umělým oplozováním a abortivní antikoncepcí. Český stát dává tomuto vraždění zelenou. Padnou mu za obět' desítky tisíc počatých dětí ročně.

Jiným hrozným zlem, byť zatím od nás vzdáleným, je islámský terorismus. V takzvaném „Islámském státě“ se fanatici ve jménu Alláha dopouštějí šokujících krutostí a dali do pohybu vlnu nového exodu statisíců ohrožených lidí.

Konečně bezradně sledujeme, jak politický konflikt na Ukrajině postupně přechází v občanskou válku, a to za přispění Ruska i západních mocností. Počet civilních obětí jde již do tisíců.

Není za vším tímto zlem něco ďábelského? Kdo se může těmto hrůzám postavit a jak? Potřebujeme světlo, inspiraci a také vnitřní sílu a vytrvalost v hájení života, spravedlnosti a pokoje a k šíření evangelia lásky. Věřím, že Ježíš – Vítěz nám to může dát a že jen on má řešení i pro dnešek. Krom víry je ale potřeba se ještě modlit... a postit.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

KDYŽ OTCOVÉ NEJSOU DĚTEM NABLÍZKU

Katecheze papeže Františka na generální audienci

V dalších částech cyklu katechezí o rodině se papež František zamýšlí nad postavením otce v rodině, připomíná jeho nezastupitelnou roli ve výchově dětí a představuje vlastnosti dobrého otce.

Dnes se necháme vést slovem „otec“. Slovem, které je nám křesťanům drahé víc než každé jiné, protože je to jméno, kterým nás Ježíš naučil nazývat Boha: Otec. Význam tohoto jména dostal novou hloubku právě ze způsobu, jakým jej Ježíš používal ve vztahu k Bohu a ukázal svůj zvláštní vztah k němu. Požehnané tajemství niternosti Boha – Otce, Syna a Ducha – zjevené Ježíšem je jádrem naší křesťanské víry.

Společnost bez otců

„Otec“ je slovem, které znají všichni, slovem univerzálním. Označuje základní vztah, jehož realita je stará jako dějiny člověka. V dnešní době se nicméně mluví o „společnosti bez otců“. Jinými slovy, zejména v západní kultuře jako by postava otce symbolicky absentovala, zmizela, byla odstraněna. Nejprve to bylo vnímáno jako nějaké osvobození: osvobození od otce-pána, od otce reprezentujícího zákon ukládaný zvnějšku, otce, který cenzuruje štěstí svých dětí a překáží emancipaci a autonomii mladých. V minulosti někdy v některých domovech vládlo autoritářství, v některých případech svévole, když rodiče zacházeli se svými dětmi jako s otroky a nerespektovali osobní požadavky jejich růstu a otcové jim nepomáhali nastoupit cestu svobody a přijmout vlastní odpovědnost, aby mohli vytvářet budoucnost svou i celé společnosti. Není to snadné vychovávat dítě ve svobodě.

Takový postoj zajisté není dobrý, avšak často dochází k přechodu z jedné krajnosti do druhé. Zdá se, že problémem našich dnů již není dotěrná přítomnost otců, ale spíše jejich absence, jejich nezvěstnost. Otcové jsou někdy tak soustředění sami na sebe, na svoji práci a někdy na svoje vlastní individuální vztahy, že za-

pomínají i na rodinu. A nechávají maličké a děti samotné. Ještě jako biskup Buenos Aires jsem si všiml, že dnešní děti se někdy cítí jako sirotci, a často jsem se tatínkům ptal, zda si hrají se svými dětmi, zda mají odvahu a lásku ztrácet čas s dětmi. Odpověď byla ve většině případů osklivá: „Já přece nemohu, mám tolik práce...“ Takovému vyrůstajícímu dítěti otec chyběl, nehrál si s ním, neztrácel s ním čas.

Chtěl bych během této společné reflexe o rodině říci všem křesťanským komunitám, že musíme být pozornější.

Barolomé Esteban Murillo: Návrat marnotratného syna (1670). Foto: Wikimedia Commons

Absence otcovské postavy v životě maličkových a dětí způsobuje mezery a rány, které mohou být i velmi závažné. Deviace dětí a dospívajících lze skutečně v mnoha případech vysvětlit tímto nedostatkem, touto nouzí o příklady a spolehlivé průvodce jejich každodenním životem, nedostatkem blízkosti, nedostatkem otcovské lásky. Dojem mnoha mladých, že jsou sirotky, je hlubší, než si myslíme.

Jsou sirotci, ale v rodině, protože tatínkové doma chybějí. Fyzicky také, ale především tím, že když jsou doma, nechovají se jako otcové, nevedou dialog se svými dětmi, neplní svoje výchovné poslání, nepředávají dětem svým pří-

kladem provázeným slovy ony principy, ony hodnoty a ona životní pravidla, která potřebují jako chléb. Výchovná hodnota otcovské přítomnosti je tím nezbytnější, když je otec nucen z pracovních důvodů být daleko z domu. Někdy se zdá, že tatínkové nevědí přesně, jaké místo v rodině zaujmout a jak děti vychovávat. V této nejistotě se pak své odpovědnosti zříkají, vzdávají se jí, opomíjejí ji a někdy se možná vůči svým dětem utíkají do vztahu jakési pochybné „rovnocennosti“. Je pravda, že máš být druhem svého dítěte, ale přitom nezapomínat, že jsi otcem! Pokud se chováš k dítěti jenom jako druh na stejné úrovni, neprospívá to dítěti.

A tento problém vidíme také v občanské společnosti. Občanská společnost se svými institucemi má jistou – lze říci otcovskou – odpovědnost vůči mladým, ale někdy je tato odpovědnost opomíjena anebo špatně plněna. Mladí tak osiřejí, postrádají bezpečné cesty, jimiž se mohou ubírat, důvěryhodné učitele, ideály, které zahřejí srdce, hodnoty a naděje, které jsou jim denní oporou. Jsou možná zahrnuti idoly, ale okrádání o srdce; jsou podněcováni ke snům o zábavách a rozkoších, ale není jim dána práce; jsou šálení bužkem peněz a je jim upíráno právě bohatství.

Nenechám vás sirotky

Prospěje proto všem, otcům i dětem, znovu naslouchat příslibu, který Ježíš dal svým učedníkům: „Nenechám vás sirotky“ (Jan 14,18). On je totiž Cestou, kterou je třeba se ubírat; Učitelem, jemuž je třeba naslouchat; Nadějí, že svět se může změnit, že láska přemáhá nenávisť a že všem nadejde budoucnost bratrství a pokoje.

Také svatý Josef byl v pokušení opustit Marii, když zjistil, že je těhotná. Zasáhl však anděl Páně, který Josefovi představil Boží plán i poslání pěstouna.

Josef, muž spravedlivý, „vzal svou ženu k sobě“ (Mt 1,24) a stal se otcem nazaretské rodiny.

Mé nitro zajásá

Každá rodina potřebuje otce. V knize Příslaví se otec obrací ke svému synu: „Můj synu, bude-li tvé srdce moudré, bude plesat srdce mé a mé nitro zajásá, když tvé rty budou říkat, co je správné“ (Př 23,15–16). Nelze lépe vyjádřit hrdost a dojetí otce, který poznává, že předal synovi to, co je v životě nejcennější, totiž moudré srdce. Tento otec neříká: „Jsem na tebe hrdý, protože jsi stejný jako já a protože opakuješ věci, které říkám a dělám já.“ Nikoli. Říká něco mnohem důležitějšího, co bychom mohli tlumočit následovně: „Budu šťastný, kdykoli uvidím, že jednáš moudře, a budu pohnut, uslyším-li tě mluvit správně. Toto jsem ti chtěl zanechat, aby sis to osvojil: schopnost cítit a jednat, mluvit a soudit moudře a správně. A abys takovým mohl být, učil jsem tě, cos neznal, a opravoval chyby, které jsi neviděl. Dal jsem ti pocítit hlubokou a zároveň diskrétní sympatii, kterou jsi možná plně nevnímal, když jsi byl mladý a nerozhodný. Dal jsem ti svědectví náročnosti a pevnosti, které jsi možná nechápal, když sis přál jen náklonnost a ochranu. Já sám jsem musel jako první podstoupit zkoušku moudrosti srdce, bdít nad přemírou citů a nelibosti, abych unesl tíži nevyhnutelných nedorozumění a našel správná slova, kterým bys rozuměl. Nyní – pokračuje otec – když vidím, že se snažíš být takovým vůči vlastním dětem a vůči všem, jsem dojat.“ Tolik slova jednoho moudrého, zralého otce.

Otec dobře ví, kolik stojí předání takového odkazu: kolik blízkosti, něhy a pevnosti. Avšak kolik útěchy a odměny přinášejí děti, které tomuto odkazu vzdávají čest! Je to radost, která vykupuje veškerou námahu, překonává každé nedorozumění a hojí každou ránu.

Dobrý otec

První nutností je tedy *přítomnost* otce v rodině. Aby byl nablízku manželce, sdílel všechno: radosti i bolesti, námahy a naděje. Aby byl nablízku dětem, když vyrůstají, hrají si a snaží se, když jsou lehkovážné a úzkostlivé, když se vyjadřují a jsou zamlklé, když se osmě-

Bartolomé Esteban Murillo: Svatá rodina s ptáčkem (1650). Foto: Wikimedia Commons

lují a obávají, když udělají chybný krok a nalézají novou cestu. Otec musí být přítomný vždycky. Být přítomný však neznamená být kontrolorem, protože otcové, kteří příliš kontrolují, dusí děti a brzdí jejich růst. Evangelium mluví o příkladnosti Otce, který je v nebesích. On jediný – říká Ježíš – může být skutečně nazýván „dobrým Otcem“ (srov. Mk 10,18). Všichni znají ono výjimečné

Každá rodina potřebuje otce. Jsou pro nová pokolení nenahraditelnými strážci a prostředníky víry v dobro, ve spravedlnost a ochranu Boží, jako svatý Josef.

podobnosti o marnotratném synu či o milosrdném otci v 15. kapitole Lukášova evangelia. Jaká důstojnost a něha je v onom otci, který očekává doma ve dveřích návrat svého syna! Otcové musejí být trpěliví. Častokrát nelze dělat nic jiného než čekat, modlit se a čekat trpělivě, něžně, velkodušně a milosrdně.

Dobrý otec umí *čekat a odpouštět* z hloubi srdce. Umí ale i rázně napomenout. Není otcem slabým, povolným

a sentimentálním. Otec, který umí napomenout, aniž by odradil, dovede také neúnavně chránit. Jednou jsem slyšel jednoho otce, jak řekl: „Někdy musím dětem trochu naložit... ale nikdy ne na tvář, abych je nepokořil.“ To je krásné. Má smysl pro důstojnost. Musí potrestat, ale správným způsobem, a jde se dál.

Milost od nebeského Otce

Může-li někdo opravdu důkladně vysvětlit modlitbu Otce náš, kterou učil Ježíš, pak je to ten, kdo žije otcovství v první osobě. Bez milosti, která přichází od nebeského Otce, ztrácejí otcové odvalu a utíkají z boje. Děti však potřebují nalézt otce, který je očekává, když se vrací po svých ztroskotáních. Dělají sice všechno, aby to nemusely připustit a dát najevo, ale potřebují jej. A pokud jej nenajdou, způsobí jim to zranění, které se hojí velmi obtížně.

Církev, naše matka, se snaží všemi svými silami podporovat dobrou a velkorysou přítomnost otců v rodinách, protože jsou pro nová pokolení nenahraditelnými strážci a prostředníky víry v dobro, víry ve spravedlnost a v ochranu Boží, jako svatý Josef.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce, kráceno)*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Mons. Ioan Suciu, světicí biskup diecéze Oradea Mare

Řeckokatolická církev byla po nástupu komunismu v Rumunsku zlikvidována, její biskupové a četní kněží uvězněni a někteří z nich ve vězení i zemřeli. Dalším z mučedníků, jehož proces beatifikace v současnosti probíhá, je Mons. Ioan Suciu, světicí biskup diecéze Oradea Mare.

Ioan Suciu se narodil 4. prosince 1907 ve městě Blaj v Sedmihradsku jako čtvrtý z devíti dětí. Pocházel z rodiny řeckokatolického kněze a od dětství byl veden k víře. V rodném městě navštěvoval obecnou školu i gymnázium. Během středověkých studií byl jeho spolužákem Titu Liviu Chinezu, další z duchovních, který se stal mučedníkem komunistického režimu v Rumunsku a pojednáme o něm v některém z pokračování našeho seriálu. Ioan a Titu Liviu byli celoživotními přáteli. Poté, co složili maturitu, rozhodli se oba pro kněžství. V roce 1925 byli posláni na studium teologie na Papežské řeckokatolické kolegium sv. Athanasia při Papežské univerzitě Urbaniana v Římě. Ioan Suciu dále studoval na Univerzitě sv. Tomáše Akvinského – Angelicu a byl po šesti letech studií promován doktorem teologie. 29. října 1931 byl v Římě vysvěcen na kněze.

Mons. Ioan Suciú. Foto: <http://ro.wikipedia.org>

Muž poslaný od Boha

Po návratu do Rumunska začal působit jako profesor náboženství a cizích jazyků na chlapecké střední škole, následně pak jako profesor morální a pastorální teologie na teologické akademii v Blaji. Byl vynikajícím řečníkem a s oblibou se věnoval mladým lidem, jeho vzorem byl svatý Jan Bosco. Rozuměl mentalitě mladých a věděl, že se jim musí přiblížit i ve hrách, chce-li je získat pro víru. Pro mladé založil také časopis *Marianist* a *Mládí*, které rozšiřoval v celém Sedmihradsku. Sepsal také několik učebnic náboženství pro děti i středoškoly. Proslul jako zdatný organizátor duchovních setkání, konferencí i exercitátor. 25. května 1940 byl papežem jmenován světicím biskupem v Oradea Mare a zároveň ti-

Nikdy se nenechte podvést
prázdnými slovy... buďte
silní, přesvědčení, pevní
ve víře, za niž vaši rodiče
a vaši předkové prolili
krev... My nechceme prodat
Ježíše ani Církev...

tulárním biskupem v Mogleně (Řecko). Biskupské svěcení přijal 22. července 1940 z rukou biskupa z Oradea Mare Valeria Traiana Frențiu, spolusvětiteli byli Iuliu Hossu, biskup z diecéze Cluj-Gherla a Ioan Bălan, biskup z Lugoje. I tyto zmínění ordináři prošli po nastolení komunistického režimu v Rumunsku cestou

utrpení a věznění. V roce 1946 se Ioan Suciu stal apoštolským administrátorem administratury Făgăraș a Alba Iulia.

Nebojte se, Bůh je s vámi

Po nástupu komunismu v Rumunsku a četných proticírkevních zásazích v zemi biskup Suciu pokračoval v pastorační práci s ještě větší intenzitou – vykonal návštěvu více než 600 farností. Podporoval kněze a věřící a povzbuzoval je k věrnosti Církvi a varoval je před odpadlictvím k pravoslaví. „Tyto těžké doby pronásledování jsou pro naši Církev nejšťastnějšími okamžiky našeho křesťanského života, dokážeme-li je dobře využít pro obranu víry, a jistě poslouží ke spáse duše.“

V rámci likvidace řeckokatolické církve v Rumunsku byl biskup Suciú zatčen 28. října 1948 a internován v táboře Dragoslavele. Následně byl 27. února 1949 převezen k ostatním internovaným řeckokatolickým biskupům do bývalého pravoslavného kláštera v Căldărușani nedaleko Bukurešti. Zde se stal 3. prosince 1949 spolusvětitel svého přítele Tita Livia Chinezu při jeho tajné biskupské konsekraci.

V květnu 1950 prošel krutým mučením během výslechů na Ministerstvu vnitra, kde mu byla nabízena svoboda, případně i kariéra pro případ, že by přestoupil k pravoslaví. Po odmítnutí takové nabídky byl v říjnu 1950 i s několika dalšími biskupy převezen do neblaze proslulého vězení do Sighetu-Marmatiei, kde byl držěn na cele č. 44. V době věznění se u něj projevilo onemocnění žaludku. Vysílen, zlomen hladem a zimou zemřel v sighthetském vězení 27. června 1953. Ještě téže noci byly jeho ostatky pouze ve spodním prádle, bez rakve a jakého-

li piety převezeny na voze a pohřbeny v hromadném hrobě na hřbitově chudáků a sebevrahů. Po biskupech Afteniovi a Frentiuovi byl Ioan Suciú třetím řeckokatolickým ordinářem, který zemřel ve vězení.

V roce 1948 řekl Mons. Ioan Suciú o tehdejší situaci Církve: „Pro Církev nastal Velký pátek. Draží věřící, toto je chví-

le, kdy máme ukázat, zda jsme s Kristem, nebo zda jsme zrádci jako Jidáš... Nikdy se nenechte podvést prázdňnými slovy, politickými stranami, sliby, klamáním; budete silní, přesvědčení, pevní ve víře, za niž vaši rodiče a vaši předkové prolili krev... My nechceme prodat Ježíše ani Církev... Jestliže zaberou vaše kostely, modlete se k Pánu, jak to činili první křesťané, když

pohanští císaři ničili jejich modlitební místa a pálili jejich posvátné knihy.“

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

PŘIZPŮSOBOVAT, NEBO CHRÁNIT UČENÍ CÍRKVE?

Rozhovor s kardinálem Walterem Brandmüllerem

Dojde-li k průlomu fronty, může nastat proces likvidace svátostné struktury Církve, říká kardinál Walter Brandmüller v rozhovoru pro časopis *Tagespost*, v němž se vyjadřuje k synodě o rodině, rozebírá modernistickou krizi a vztah Církve a společnosti.

Při hodnocení homosexuálního partnerství a svatého přijímání rozvedenými, kteří uzavřeli nové manželství, nedošlo na nedávné synodě při závěrečném hlasování k vytvoření nějakých jasných většin. Velký počet negativních hlasů („non placet“) vyvolal nicméně dojem, že zde došlo k rozštěpení. Je tento dojem správný?

Stojí za povšimnutí, jak velice se oba zmíněné problémy dostaly do středu pozornosti v diskusích na synodě, a pak, a to ještě ve větší míře, o synodě. Při tom je mezi praktikujícími katolíky počet jak homosexuálních osob, tak i rozvedených, kteří uzavřeli nové manželství, mimořádně malý. Dochází-li dnes k rozvodům přibližně třiceti procent manželství, pak je z těchto třiceti procent o něco méně než patnáct procent manželství katolických a z tohoto počtu opět jen asi deset procent takových manželů, kteří se účastní života Církve. Podobně tomu je s homosexuálně orientovanými katolíky. Ze statistického hlediska se tedy jedná o problém vskutku jen marginální.

Proč se tedy tento „marginální problém“ stal hlavní otázkou synody, která měla jednat o manželství a rodině?

Vyvolává to dojem, že právě tyto dvě záležitosti se díky pozornosti, kterou ve veřejnosti vzbuzují, hodí jako páčidlo, jehož pomocí má být vyvráceno daleko více: Dojde-li k průlomu fronty na tomto místě, otevírá se možnost zrušení celibá-

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Prohloubení a upřesnění – ano! Změna – ne!

tu a zavedení kněžství pro ženy a vůbec k likvidaci svátostné struktury Církve, tak jak o to usiloval ve svých polemických spisech z roku 1521 již Martin Luther. Tak by se otevřela cesta k církvi sice vstřícné k lidem, odpovídající duchu doby a otevřené vůči každému bez rozdílu, ale tím ovšem i církvi, jež takovou ote-

vřenost a všestrannou přátelskost vykoupí tím, že zradí to, k čemu byla povolána. V tom případě ale již není čestné říkat, že „nechceme nijak měnit nauku“, že „hlásáme pouze potřebu přizpůsobit pastoraci době“. Představa, že lze oddělit pastorální praxi od nauky, je absurdní, právě tak absurdní jako představa, že lze změnit celkovou architektonickou podobu mostu, aniž bychom tím ohrozili i jeho statiku.

Mezi biskupy, teology a i tzv. lidem Božím jsou přísní zastánci nauky o manželství a morálce, jak ji formulovali papežové Pavel VI. („Humanae vitae“) a Jan Pavel II. („Familiaris consortio“). Ale ozývají se i hlasy, a to až po úroveň kardinálů, které hlásají, že se tato nauka musí „dále vyvíjet“, zejména s ohledem na dnešní společenskou realitu. A tu se zase vrací ten dojem: Jedni si přejí, aby Církev šla s dobou. Druzí trvají na tom, že si Církev má uchovat svou nauku čistou a má ji hájit, i když současná kultura (jako je tomu např. ve věci opuštění tradiční nauky o nerozlučitelnosti manželství a homosexuality) jde jiným směrem. Je tento dojem nesprávný? Nikoli, je výstižný. Že tomu tak je, souvisí úzce se způsobem a úrovní výuky teologie

Kupole Lateránského baptisteria. Foto: Flickr, Freddie H. (CC BY-NC-SA 2.0)

v druhé polovině minulého století. Mluvíte-li o vývoji teologické nauky, je ovšem třeba ujasnit si pojmy. Podstatné k té věci řekl kardinál blahoslavený John Newman, ve svém spisu *Úvaha o vývoji křesťanské nauky (Essay on Development of Christian Doctrine)*. Stručně je možné shrnout to takto: Vývoj, prohloubení, upřesnění – ano! Změna – ne! Že by v praxi a nauce Církve mohlo být dnes pravda něco, co bylo včera omylem, je nemyslitelné, věříme-li v působení Ducha Svatého, který Církve uvádí do veškeré pravdy.

Zabývat se dnešní faktickou společenskou situací a odpovídat na zde vznikající otázky, to tím není ovšem nijak vyloučeno. Je to naopak samozřejmé a nutné. Nesmí to však vést k tomu, že se Církve bude přizpůsobovat každému v té které fázi dějin panujícímu duchu doby („mainstreamu“)! Ostatně, celý tento problém byl již přítomný při zahájení Pátého lateránského koncilu v roce 1511. Tehdy byla Církve nucena konfrontovat se s novou renesanční kulturou. Zahajovací proslov na tomto koncilu měl generál augustiniánů, významný teolog Jakub z Viterba. Jedna z jeho tehdy formulovaných myšlenek je dodnes vysoce aktuální: *Nejde o to, přizpůsobovat to, co je posvátné, lidem, nýbrž naopak přizpůsobovat lidi posvátnému.* To, oč jde, tedy je: Pomoci lidem nahlédnout, že v duševně-tělesné povaze člověka zakotvené normy mravního zákona jsou jedinou cestou

k životnímu zdatu – a to ještě dříve, než je řeč o poselství evangelia.

Ke sporům došlo také na Druhém vatikánském koncilu. Šlo o vztah papeže a episkopátu, o náboženskou svobodu, o ekumenismus a katolickou církev jako jedinou pravou Církev Ježíše Krista, o vztah k židovství a k jiným nekřesťanským náboženstvím. Byly i na tomto koncilu různé tábory?

Již na Prvním vatikánském koncilu v letech 1869–1870 byla „konzervativní“ majorita a „liberální“ minorita. Podobně – ovšem v obráceném poměru – tomu

Nejde o to, přizpůsobovat to, co je posvátné, lidem, nýbrž naopak přizpůsobovat lidi posvátnému.

bylo i na koncilu následujícím. Podobný jev byl patrný i na nedávné synodě. Ale tak tomu bylo a je při všech větších shromážděních. Základní otázka od doby osvícenství a francouzské revoluce, tedy v epoše prohlubující se sekularizace a odkřesťanštění zejména Evropy a Ameriky, totiž zní: Jaký postoj zaujme v této situaci Církve, rozhodne se pro přizpůsobení, anebo zvolí opozici? Ztotožní se s tzv. modernou, anebo se s ní pustí ve jménu evangelia do zápasu?

Koncilem prosazená reforma liturgie vyrostla z různých liturgických experimentů, hnutí a novinek, které byly již dlouhou dobu před koncilem pro některé kruhy přitažlivé. Nebylo úkolem koncilu sjednotit myšlenkové směry a proudy, mezi nimiž krystalizovaly rozdíl již dlouho před jeho zahájením?

Tato vaše domněnka je zcela správná. V podstatě byla „plíživá formace táborů“ způsobena – jak již řečeno – růzností odpovědi na otázku, jaké má Církve zaujmout stanovisko ve společnosti prostoupené ideologiemi devatenáctého století. Byl to spor na jedné straně těch, kteří považovali za vhodné se – třeba i ne bez rizika – přizpůsobit, na druhé straně těch, jimž se zdála přiměřenější opozice. Zdroj tohoto napětí nebyl nikdy odstraněn a projevil svou virulenci mimo jiné v modernistické krizi, k níž došlo na sklonku 19. a na počátku 20. století.

Benedikt XVI. na počátku svého pontifikátu (ve své tehdy před kurií pronesené vánoční řeči) řekl, že koncil byl proniknut entuziastickou nadějí, že vybuduje most mezi Církví a modernou. Byla „moderna“ – prosím, abyste mi promínil, že užívám tohoto trochu mlhavého pojmu – problém doby, řekněme, sklonku 19. a začátku 20. století?

Naděje, o níž mluvil Benedikt XVI., se do dneška nenaplnila. To mimo jiné ukazují i nynější diskuse. Entuziasmus, jenž naplnil koncilní otce takovým optimismem, se promítl do nejedné pasáže dekretu *Gaudium et spes*. Co tehdy uniklo pozornosti byl – především v janovských spisech zdůrazňovaný – kontrast mezi „tímto světem“ a královstvím Božím.

To se ovšem dostáváme k časům Pia IX. a Pia X.: sylabus, modernistická krize, pravověrnost proti herezi. K čemu tehdy vlastně došlo?

To je dobrá otázka – k čemu tedy tehdy došlo? Církve na přelomu devatenáctého a dvacátého století viděla, že je panujícími ideologiemi ohrožena sama podstata víry. A jednalo se o principiální, vysoce nebezpečné ohrožení! Nešlo o nic méně než o otázku: „Co je vůbec náboženství?“ Nemalý počet myslitelů – a mezi nimi mnozí teologové, ti, jimž dnes říkáme

„modernisté“ – soudil, že náboženství je, zhruba řečeno, produkt lidského ducha, že se jedná o určitý druh hlubokého duševního prožitku, jenž je ovšem jako všechno ostatní podroben zákonitostem evoluce. Spolu s vývojem člověka se tedy i jeho náboženství vyvíjí k stále vyšším formám, takže i ono odpovídá, má odpovídat, vždy úrovni té které doby. Proto zákonitě opouští své starší, vývojem překonané podoby a dobové pojmy a přijímá či si osvojuje nové. K těm dnes zastaralým náleží především víra v Boha-Stvořitele, který se dává člověku poznat, aby ho přivedl k jeho poslednímu, lidskými silami nedosažitelnému cíli. Tyto zastaralé představy je podle modernistů třeba odložit. „Zjevení“ je podle nich proces, který se odehrává v nitru člověka samotného. Ježíše považovali za velkého člověka. Jeho panenské početí, narození a zmrtvýchvstání spolu s jeho zázraky chápali jako výplody zbožné fantazie jeho oddaných ctitelů. Jeden z vůdčích modernistů, Alfred Loisy, se vyjádřil: „Jsem-li nějak zaměřen v náboženském ohledu, tedy spíše panteisticko-pozitivisticky než křesťansky.“ A: „Na vtělení Ježíše Krista se dívám jako na filosofický mýtus.“ Rozšířením těchto ideí, jež byly v různých podobách a v různém stupni intenzity a hloubky recipovány i v katolických církevních kruzích, byla přiložena sekera na sám kořen katolické víry.

Papežové tehdejší doby potírali modernismus. Pak přišla první a druhá světová válka. Přežily zárodky nejistoty v otázkách víry temnou epochu dvou válek a působily pak dále až do auly, v níž zasedal Druhý vatikánský koncil?

Na modernistické ideje reagoval již První vatikánský koncil svou dogmatickou konstitucí *Dei Filius* a po něm hlavně Pius X. encyklikou *Pascendi Dominici gregis* a dekretem *Lamentabili*, především však požadavkem přísahy proti modernismu. Text přísahy požadoval podrobné odřeknutí se výše uvedených věroučných omylů.

Německý episkopát na to reagoval již tehdy polovičatě. Tak např. nepožadoval od profesorů teologie složení přísahy. Např. v augsburském biskupství bylo profesorům, kteří přísahu nesložili, sice zakázáno kázat, ale nebyla jim odňata tzv. akademická mise. Později se objevila

tvrzení, že v Německu modernisté – až na zanedbatelné výjimky – prý ani nebyli.

Že během protimodernistického zápasu bylo ze strany kurie postupováno tu a tam nervózně a nepřiměřeně tvrdě, je ovšem politováníhodné. Když si však člověk uvědomí, že šlo o samo bytí a nebytí křesťanské víry, lze se na to dívat s pochopením. Pak přišla první světová válka, jež spolu se svými následky zabránila do hloubky jdoucímu vyrovnání se s modernismem. Po válce byla zase aktuální potřeba vypořádat se především s totalitními ideologiemi. A pak přišly zlomové politické události po druhé světové válce. To vše odvedlo hlavní pozornost jiným směrem, takže se v Církvi modernismus

„Sloupy víry“. Foto: Flickr, decar66 (CC BY 2.0)

jakoby ztratil z očí. Ve skutečnosti pod příkrovem doutnal dále, až jeho plameny znovu vyšlehly. I na Druhém vatikánském koncilu byl jeho vliv občas znatelný. Avšak koncilní texty, zejména dogmatická konstituce *Lumen gentium* o Církvi, *Dei Verbum* o Božím zjevení a *Sacrosanctum concilium* o liturgii, obsahují jasné odmítnutí teologického modernismu.

Působily tyto zárodky znejistění ve věcech víry i na synodním shromáždění v říjnu 2014?

Jak dalece mají známé požadavky týkající se homosexuality, rozvodu a nového sňatku vlastně modernistické kořeny, by bylo třeba jednotlivě teprve prozkoumat. Je možné, že jsou pouhými projevy ducha doby. Názor, že by se víra a morální nauka Církve mohla měnit, je ovšem jednoznač-

ně modernistický. Odsoudil jej již První vatikánský koncil v konstituci *Dei Filius*.

Řádná biskupská synoda v roce 2015 má přinést odpověď na otázky, které na loňské synodě zůstaly otevřené. Na pozadí toho, co bylo řečeno v předchozím, se na závěr zeptám: Jak se pozná v rámci katolické církve pravda? Jakým způsobem se řeší sporné otázky ve světle pravdy, tak aby se nauka víry ve správném smyslu vyvíjela a prohlubovala?

Dovolte mi nejprve určité upřesnění! Příští „řádná biskupská synoda“ nebude synodou v přísném smyslu církevního práva. Opravdová synoda, respektive koncil, je shromáždění biskupů pod vedením papeže, jehož úkolem je kolektivní výkon učitelského a pastýřského úřadu. Naproti tomu tzv. biskupskou synodu ustavil papež Pavel VI. pouze jako poradní orgán papeže. Když taková synoda učiní nějaké závěry, jsou to pro papeže pouhá doporučení, s nimiž může zacházet podle svého uvážení.

Nyní však k vaší otázce. Základem církevního učení je zjevení Ježíše Krista, které Církev přejala od apoštolů a jejich pokračovatelů. „Obdržel jsem od Pána, co jsem vám předal,“ říká apoštol Pavel. K tomuto pokladu víry se obrací všechny následující doby se svými specifickými otázkami. A byly to především koncily, které pod vedením Ducha Svatého na ně dávaly odpovědi. Činily tak přirozeně vždy jazykem a pojmy doby, v níž činily svá rozhodnutí. Již výše jsem se zmínil o kardinálu Newmanovi a jeho spisu *Úvaha o vývoji křesťanské nauky*. Newman formuloval kritéria, která dovolují rozlišit organická, legitimní rozvinutí církevní nauky od změn, které ji falšují. Jeho odpověď lze, jak jsem již řekl, shrnout takto: „Vývoj, prohloubení, upřesnění – ano! Změna – ne!“

Guido Horst

Tagespost, 6. prosince 2014, č. 145, s. 5

Přeložil Stanislav Sousedík

Walter kardinál Brandmüller (*1929), německý církevní historik, bývalý předseda Papežského výboru historických věd

POHLED NA LITURGII

Praktický závěr

Dostávám se nyní k závěrečné otázce, kterou se musím zabývat, a to je formulace praktického postoje. Mohu-li si vypůjčit jeden bonmot z Marxe, nejde jen o to Církev chápat; jde o to (v tomto konkrétním kontextu) ji změnit. A tak se musíme ptát slovy nesmírně vlivného pojednání Marxova ne vždy věrného učedníka Lenina: *Što dělat?* – Co dělat? Než se pokusíme na tuto otázku odpovědět, rád bych upozornil na moc slov, jíž je tento spisek důkazem, bez ohledu na charakteristický důraz marxismu-leninismu. Samo liturgické hnutí bylo vzhledem ke svojí trojí podstatě intelektuálního bádání, církevní reformy a vzdělávání laiků v zásadě záležitostí slov. Co tedy slova způsobila, ne vždy zcela a ve všech ohledech dobře, mohou podle všeho slova v určitém ohledu odčinit a učinit znovu a lépe.

Zabránit dalšímu úpadku

Náš první úkol je, obávám se, negativní, konkrétně zabránit další erozi liturgického dědictví západního katolicismu, to jest předejít jakékoli další dávce reformy ve stejném směru jako reforma pokoncilová, přestože právě to je medicína, kterou jsou někteří vysoce postavení liturgisté odhodláni nám naordinovat. Mám na mysli zejména nedávno přeložené dílo *Re-reading of the Renewed Liturgy (Nové čtení obnovené liturgie)*¹ Doma Adriana Nocenta, který mimo jiné navrhuje zkrácení úvodních obřadů ve všední den na prostý pozdrav, aby bylo více času na čtení a desetiminutové (!) kázání, přenesení *pozdravení pokoje* na začátek offertoria a potlačení nejen *umývání rukou*, ale, což je ještě významnější, *pozdvihování a proměňování*. Dom Nocent, spoluzakladatel Pontifikálního liturgického institutu v Římě, který píše s téměř čínsky puntičkářskou etiketou vůči mandarínům

V závěrečné kapitole své knihy přináší autor návrhy konkrétních kroků, jež by zabránily další erozi liturgického dědictví, odstranily nedostatky reformy a umožnily těžit z jejích silných stránek.

z Kongregace pro bohoslužbu, navrhuje ještě další možnosti v cyklu lekcionáře, napsání původních kolekt ve všech národních jazycích, neboť zkušenost učí, že latinskou výstižnost nelze reprodukovat v jiných jazycích, rekonstrukci nových kánonů a přídávky k nim podle vzoru vý-

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

chodních anafor, které mají pouze jednu epiklezi *až po* slovech proměňování.

Nechtěl bych budít dojem, že *celá* Nocentova představa je pomýlená. Některé jeho argumenty – například že s ohledem na zásadní zaměření římské liturgie k Otci skrze Syna v Duchu by i sama eucharistická akلامace měla po slovech ustanovení směřovat nikoli k Synu, nýbrž k Otci – se zdají být dosti namístě. Dokonce bychom mohli dodat,

uvážíme-li masové přejímání eucharistických modliteb inspirovaných Východem v *Missale Paulinum* (vždyť i Hippolytovu modlitbu, 2. kánon, považují někteří vědci za neřímskou, tedy ve skutečnosti nezápadní), že to je poměrně zábavné: jasný případ zavírání dveří stáje, když kůň dávno utekl! Eliminace *Sanctus* z Druhé eucharistické modlitby, kterou Nocent rovněž hájí a odůvodňuje to historickou autentičností, by vedla k tomu, že by ze mše při celebraci tohoto kánonu zmizel prvek, který je v katolické zbožnosti hluboce zakořeněn od raného středověku. Zde jsme skutečně uprostřed staveniště oné „uměle vykonstruované liturgie“, kterou důrazně odmítal kardinál Ratzinger ve své chvále zesnulého Klause Gambera z Liturgického institutu v Řezně.² Potíž je v tom, že i dobře promyšlené kroky k další inovační změně v ritu se setkají s nepochopením a lhostejností u mnoha lidí a u dalších pak s podrážděním a hněvem, a nutno dodat, že je to pochopitelné. Nicméně by patrně bylo optimistické předpokládat, že žádný z Nocentových návrhů (které se dotýkají i iniciačních svátostí a pokání) nezahraje na souhlasnou strunu v římském dikasteriu.

Správná celebrace Novus Ordo

Náš další úkol je pozitivnější: konkrétně zbožná, důstojná, správná a, kde je to vhodné, slavnostní celebrace *Novus Ordo*. Zde je užitečný nedávno vydaný direktář rubrik k misálu Pavla VI. a dalším obřadům Mons. Petera Elliotta.³ Kvalitou církevních staveb a bohoslužebných předmětů⁴ na jedné straně a církevní hudby na straně druhé lze vykonat mnoho pro zlepšení vizuálního i akustického prostředí liturgie a vyjádření pocitu nejvyšší péče a zbožnosti, s níž se má slavit.

Lze se vyhnout liturgicky nevhodnému lekcionáři z Jeruzalémské bible, neboť výstisky jejího konkurenta, *Revised Standard Version*,⁵ dosud existují a občas se objevují v antikvárních katalogích katolických knihkupectví, a je tedy možné dávat je svazovat a převazovat tak dlouho, dokud nebude vydavatel ochoten risknout nové vydání. Je možné opírat se o liturgickou sílu latiny alespoň v některých zpívaných částech ordinaria. Lze sledovat pohyby a gesta – ministrantů stejně jako celebrujících kněží. Ti, kdo mimořádně podávají svatě přijímání, je-li jich zapotřebí, mohou být vhodně oblečeni. Z kostela lze odstranit vtíravé mikrofony. Nic v církevním právu také nebrání obnově pozice směrem k východu neboli *versus apsidem* (po řádném vysvětlení věřícím!) při přednášení eucharistické modlitby.

Revize starších ritů

Nic z toho však neobnoví adekvátní kontinuitu s textuálností římského ritu v jeho dřívější podobě nebo s jeho rituální integritou jako jednotou slova a akce. Zde bych místo toho očekával opatření Svatého stolce směrem k budoucí přiměřené revizi těch dřívějších forem latinského ritu, na jejichž podporu byla vytvořena komise *Ecclesia Dei*. Už proto, že je zjevnou anomálií, že existují rity, u nichž chybí jakákoli možnost rozšíření jejich sanktorálu, když Bůh dává své Církvi nové světky. Je pochopitelné, že v současném klimatu a vzhledem ke zraněním, která mnoha lidem přivodily roky turbulentní historie Církve, nebudou ti, kdo znovu získali výsadu kanonické bohoslužby podle misálu svatého Pia V. nebo jeho obdoby, jako je dominikánský ritus užívaný v roce 1962, nastolovat otázku jejich liturgické revize. Přesto je jejich nové osvojení v upravené podobě jedinou cestou k tomu, aby ze skutečnosti, že dílem Prozřetelnosti tyto starší formy latinského ritu přežily, mohla profitovat i širší latinská církev.

Když to říkám, nemám na mysli jen čtení z Písma v národním jazyce při veřejných bohoslužbách, které mělo tendencí nahradit latinská čtení již před zahájením koncilu, ale i řešení rozdílnosti mezi kalendářem z roku 1969 a jeho předchůdcem, posílení repertoáru pre-

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

fací, které se nacházejí v misálu z roku 1962, na základě krásných prefací, které máme teď v misálu Pavla VI., jisté rozšíření zdrojů jejich lekcionáře, i když ne na základě dvou- nebo tříletého cyklu, který ničí celistvý charakter liturgického dne, a v neposlední řadě i podávání kalicha věřícím laikům, když je to vhodné. Všechny tyto věci by pomohly tradičnímu ritu čerpat užitek ze silných stránek pokoncilové reformy.

Pokud by společenství shromážděné ke chvále a uctívání Pána mělo mít na mysli cokoli jiného než adoraci a sebeobětování, pak naivně klame samo sebe.

Ritus communis

Co by se tedy podle mé verze události mělo stát se samotným misálem z roku 1969? Vzhledem ke skutečnosti, že ritus Pavla VI. obsahuje víc prvků východního původu, než kolik jich římský ritus historicky kdy poznal (a to především v nových anaforách, neboť ty jsou klíčové pro definici každého eucharistického stylu), navrhol bych při zvážení mnoha cílů změnu jeho určení jako *ritu communis*.⁶

Za prvé by se mohl použít jako základ pro rozvoj nových skupin ritu pro

součásti univerzální Církve s vysokou vlastní kulturou, které si zasluhují, aby jejich mše dostala rituální budovu z gest a poezie. Evidentním příkladem je Indie. Jsem si vědom toho, že obecně navrhovat nové rity mše mladým církvím s domorodou kulturou velmi vzdálenou židovsko-řecko-římskému světu Bible a Otců s sebou přináší mnoho obtíží, ale problémy by omezilo, kdyby jako stabilní základ pro tento liturgický vývoj působil *ritus communis* (což už se do určité míry děje).

Za druhé by pokoncilový ritus mohl sloužit jako základní liturgický nástroj pro skupiny katolicky smýšlejících oddělených západních křesťanů, v zásadě anglikánů a luteránů, kteří si přejí jaksí společně vstoupit do jednoty s katolickou církví. Ne vždy si uvědomujeme, že tito anglikáni a luteráni nemusejí pocházet z těch částí těchto společenství, které jsou zvyklé na vysokou rituální formu bohoslužby. Někteří anglikáni, které to v současných klíčových okamžicích světového křesťanstva táhne k Římu, jsou svým zázemím evangelikálové; některým luteránům v podobném postavení je cizí liturgicky zaměřené luteránství spojené s Lundským hnutím ve švédské luteránské církvi.

A konečně by byl *ritus communis* samozřejmě nadále užíván v těch farnostech a náboženských komunitách západní Církve, které si nepřejí vrátit se k historickému a duchovnímu dědictví

latinského ritu v plnější formě. Chyba, k níž Pavla VI. dovedli špatní rádci, totiž zbavit velkou část věřících dosud kanonického a vlastně závazného ritu, k němuž lnuli, se nesmí opakovat.

Jediná svého druhu

Málo jsem toho řekl o jiných liturgických bohoslužbách, než je eucharistie: to proto, že mše je jediná svého druhu. Je to slunce, kolem něhož se točí celebrování ostatních svátostí a kolem něhož se z hvězdného prachu nepsvatostných obřadů, od nešpor až po žehnání abatyše, vytvářejí oblaka svědectví. Jestliže bude celebrování mše upraveno tak, aby reagovalo na kritiku současné praxe a špatné praxe, kterou jsme shrnuli v historické, sociologicko-antropologické a kulturně-umělecké kapitole této studie, pak větší na toho, co je cenné v práci liturgických reformátorů dalších bohoslužeb (která koneckonců pokračuje revizí rubrik breviáře, pontifikálu a rituálu od roku 1948 dále), zapadne na své místo.

Domine, non sum dignus

Hans Urs von Balthasar napsal: „Žádná liturgie zkonstruovaná lidmi by nemohla být ‚hodná‘ předmětu své úcty, Boha, před jehož trůnem padají na tvář nebeské chóry se zakrytými tvářemi, odloživše před adorací své koruny a ozdoby. Pokus vrátit tomu, který ‚stvořil všechno podle své vůle, poctu, kterou všichni tvorové obdrželi, musí společenství pozemských hříšníků a priori nutit k pokleknutí. Do-

mine, non sum dignus! Pokud by takové společenství, shromážděné ke chvále a uctívání, mělo mít na mysli cokoli jiného než adoraci a sebeobětování – například vlastní rozvoj nebo jakýkoli jiný projekt, v němž se klade tematicky do kontextu hned za Pána, který má být uctíván – pak naivně klame samo sebe. Této věci se lze dotýkat jen s bázní a chvěním.“⁷

To je duch, v němž jsem se pokusil vznést tuto naléhavou prosbu; také je to varování před nevyhnutelnými omezeními jak reformy, tak „restaurace“ v této oblasti a výzva k pokračování diskuse „ke chvále

a slávě jeho Jména“ – a tedy i vpravdě „pro dobro nás i celé jeho Církvě“.

Aidan Nichols OP

z knihy *Looking at the Liturgy: A Critical View of Its Contemporary Form*

Přeložila Lucie Cekotová

(Redakčně upraveno, mezititulky redakce)

Ignatius Press, <http://www.ignatius.com>

Fr. Aidan Nichols OP (*1948), dominikánský kněz a teolog, působil na univerzitách v Oxfordu, Edinburghu, Cambridge a na Angelicu v Římě

Poznámky

¹ A. Nocent, *A Re-reading of the Renewed Liturgy* (Collegeville, Minn. 1994).

² Publikováno jako kvazi předmluva ke K. Gamber, *La Réforme liturgique en question*, francouzský překlad (Le Barroux 1992), 6–8. Výňatky vyšly v anglické verzi této knihy: *The Reform of the Roman Liturgy: Its Problems and Background* (San Juan Capistrano, Calif., and Harrison, N.Y. 1993).

³ P. J. Elliott, *Ceremonies of the Modern Roman Rite: The Eucharist and the Liturgy of the Hours* (San Francisco 1995).

⁴ „Stavby a bohoslužebné předměty“: v ideálním případě, v duchu A. N. Pugina, tak, že budeme uvažovat o budově kostela jako o celku, kde k sobě ladí nejen malby, sochy a zařízení, ale také keramika, kovové předměty, sklo, textilie, knihy a dokonce i šperky (například korunky Matky a Dítěte v kostele Panny Marie v Oscottu), a budeme mít na paměti axiom uvedený v Puginově díle *True Principles of Pointed or Christian Architecture* (London 1841), že „veškerá výzdoba by měla odpovídat základní konstrukci budovy“. Zde prostředí představuje stejně tak *Gesamtkunstwerk* jako liturgie sama. Viz eseje v P. Attenbury a C. Wainwright, eds., *Pugin: A Gothic Passion* (New Haven and London 1994). Ale i podivné juxtapozice mohou fungovat dobře. Vzpomeňme na zalíbení strohého pozdně viktoriánského liturgisty Edmunda Bishopa v „charakteristickém vzepětí barokního hlavního oltáře nad gotickým kněžištěm“ in Flanders: N. Abercrombie, *The Life and Work of Edmund Bishop* (London 1959), 47.

⁵ Vydání Písma svatého v moderní angličtině, které vycházelo postupně od 50. let 20. století.

⁶ Dr. Geoffrey Willis mluvil o „všeobecné politice revize, která prokázala, že je připravena, a dokonce dychtivá, začlenit do západní liturgie prvky, které jí nejsou vlastní, ale nepopíratelně jsou odvozeny z východních zdrojů... Z ritu se zajisté stal hybrid“, „The New Eucharistic Prayers: Some Comments“, in *A Voice for All Time: Essays on the Liturgy of the Catholic Church since the Second Vatican Council*, ed. C. Francis a M. Lynch (Bristol 1994), 65–66.

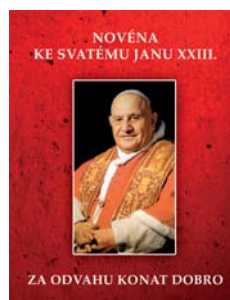
⁷ H. U. von Balthasar, „The Grandeur of the Liturgy“, *Communio* 5, č. 4 (1978), 344.

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Anna Penna: Za odvalu konat dobro – novéna ke svatému Janu XXIII.

Soustředit se každý den na prožívání přítomnosti, neutíkat do vzdálené budoucnosti, žít s vědomím, že jsme stvořeni pro štěstí. Novéna ke svatému Janu XXIII. přináší jasné podněty, jež mohou postupně proměňovat všechny oblasti našeho života. 38 Kč

Giuseppe Forlai: Viděno JINAK. Evangelní rady nejen pro řeholníky

Evangelní rady chudoby, čistoty a poslušnosti jsou většinou spojovány se zasvěceným životem. Giuseppe Forlai se na ně v této knize dívá jinak, než je obvyklé. Přístupně a velmi prakticky nastiňuje, jak mohou být inspirací a velkým darem pro každého, kdo se hlásí ke Kristu. I nezadaný laik, diecézní kněz, vdaná žena nebo ženatý muž mohou čerpat z těchto tří pramenů živé vody a pít z nich i mimo zdi klášterů či řeholních komunit. Brož., 110 str., 125 Kč

POSTKŘESŤANSKÁ CIVILIZACE SE PROBOUZÍ

Komentátor Martin Fendrych si na českém rozhlase dělal legraci z Evropanů, kteří o sobě mluví jako o „postkřesťanské“ civilizaci, ale po útoku na *Charlie Hebdo* náhle otočili na obrtlíku a začali mluvit (a hlavně psát) o „naší křesťanské kultuře“, kterou musíme bránit. Poté, co Evropa řadu let odmítala uvést svůj základní právní dokument preambulí, jež by se odvolávala na Boha, si její společnost náhle vzpomíná, že má cosi jako křesťanské kořeny, které určují její podobu.

Fendrych se právem ptá, jak se „křesťanskost“ Evropy slučuje se stále stoupající rozvodovostí, s počtem potratů (které chtějí evropské feministky prosadit jako „lidské právo“, dodávám já), umělým oplodňováním, hysterií kolem církevních restitucí a dalšími myšlenkovými pochody evropské – a zejména

české – společnosti. Má pravdu, ale ne tak docela.

Neklid kolem stoupající muslimské agresivity totiž po mém soudu ukazuje, že se evropská společnost začíná rozpomínat na svou křesťanskou minulost a začíná se bát o to, čím už léta pohrdala. Začíná si uvědomovat, že Evropa na křesťanství stála a vlastně ještě stojí. Tato skutečnost nám nevyplývá z průzkumů návštěvnosti bohoslužeb, na něž, mimochodem, překvapivý počet katolíků odmítá odpovídat.

Naše společnost si zvykla definovat křesťana jako člověka, který chodí do kostela. Ale křesťanskost je širší pojem. Zahrnuje zejména způsob, jak lidé myslí, a pojmy, jež při tom používají. Zahrnuje rozlišení světské a duchovní moci, vyzdvihuje hodnotu míru pro společnost a hodnotu lásky jako dobroty srdce pro

každý lidský život. Spása člověka souvisí s jeho dobrotou k druhým, protože právě jí je člověk poměřován: *neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznul jsem a dali jste mi pít, byl jsem na cestách a ujali jste se mne, byl jsem nahý a oblékli jste mne, byl jsem nemocen a navštívili jste mne, byl jsem ve vězení a přišli jste za mnou. ... Cokoli jste učinili jednomu z mých nejmenších, mně jste učinili.*

V naší dnešní situaci vypukla pochopitelně shánka po koránu. Nevím, jak pozorně ho lidé čtou: ale jako srovnání s Novým zákonem je velmi užitečný.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

MÝLILI JSME SE, ŘÍKÁ BÝVALÝ REGULÁTOR EUTANAZIE V NIZOZEMSKU

Theo Boer je nizozemský lékařský etik, který změnil svůj názor na eutanazii. V článku napsaném pro britský list *Daily Mail* varoval Sněmovnu lordů před přijetím zákona o „asistovaném umírání“.

V roce 2001 se Nizozemsko stalo první zemí na světě, která legalizovala eutanazii a spolu s ní asistovanou sebevraždu. Byla zavedena různá bezpečnostní opatření, aby se prokázalo, kdo na ni má nárok, a aby lékaři, kteří jednají v souladu s těmito zárukami, nebyli stíháni. Vzhledem k tomu, že každý případ je jedinečný, bylo ustanoveno pět regionálních přezkumných komisí, aby každý případ posoudily a rozhodly, zda je v souladu se zákonem.

Po dobu pěti let poté, co zákon nabyl účinnosti, se počet těchto lékařů vyvolaných úmrtí nezvyšoval – a v některých letech dokonce klesl. V roce 2007 jsem

napsal, že „pokud jde o eutanazii, nemusíme se dostat na kluzký svah. Dobrý zákon o eutanazii v kombinaci s přezkumným postupem poskytuje záruky pro stabilizovaný a relativně nízký počet eutanazií.“ Většina mých kolegů došla ke stejnému závěru.

Ale mýlili jsme se – strašlivě jsme se mýlili. Při zpětném pohledu vidíme, že stabilizace počtů představovala jen dočasnou pauzu. Na počátku roku 2008 počet těchto úmrtí vykazoval nárůst o 15 % ročně, rok za rokem. Výroční zpráva komisí za rok 2012 zaznamenávala 4188 případů v roce 2012 (ve srovnání s 1882

případy v roce 2002). V roce 2013 tento trend pokračoval a já očekávám, že letos nebo příští rok bude překročena hranice 6000 případů. Eutanazie je na nejlepší cestě stát se „běžným“ způsobem umírání pacientů s rakovinou.

Vedle tohoto nárůstu došlo k dalšímu vývoji. Nizozemská Společnost pro právo na smrt (NVVE) vytvořila pod názvem „End of Life Clinic“ síť cestujících lékařů poskytujících eutanazii. Ačkoli zákon předpokládá (ale nevyžaduje) existenci vztahu mezi lékařem a pacientem, ve kterém smrt může být koncem období léčby a interakce, lékaři z End of Life Clinic

mají jen dvě možnosti: podat látku ukončující život, nebo pacienta odmítnout.

V průměru tito lékaři vidí pacienta třikrát, než mu podají látku, která ukončí jeho život. End of Life Clinic provedla již stovky takových zákroků. Organizace NVVE nevykazuje žádné známky toho, že by se s tímto vývojem spokojila. Nezastaví se, dokud smrtící pilulka nebude k dispozici pro každého člověka staršího 70 let, který si přeje zemřít. Některé svahy jsou skutečně kluzké.

Další vývoj zahrnuje posun v typu pacientů, kteří tento zákrok podstupují. Zatímco se v prvních letech po roce 2002 ve zprávách neobjevovali téměř žádní pacienti s psychiatrickým onemocněním nebo demencí, nyní tato čísla prudce stoupají. Jsou hlášeny takové případy, kdy velká část utrpení těch, jimž byla poskytnuta eutanazie nebo asistovaná sebevražda, spočívala v tom, že byli staří, osamělí nebo ovdovělí. Někteří z těchto pacientů by mohli žít ještě několik let či desetiletí.

Zatímco zákon považuje asistovanou sebevraždu a eutanazii za výjimku, veřejné mínění je začíná považovat za právo s odpovídajícími povinnostmi lékařů

jednat. Zákon, který se nyní připravuje, má zavazovat lékaře, kteří odmítnou poskytnout eutanazii, odkázat své pacienty na „ochotné“ kolegy. Tlak na lékaře, aby vyhověli přání pacientů (nebo v některých případech příbuzných), může být velmi silný.

Zatímco zákon považuje asistovanou sebevraždu a eutanazii za výjimku, veřejné mínění je začíná považovat za právo s odpovídajícími povinnostmi lékařů jednat.

Tlak ze strany příbuzných současně s pacientovou starostí o blaho svých milovaných je v některých případech důležitým faktorem žádosti o eutanazii. Tento vývoj nedokážou zastavit ani přezkumné komise, navzdory jejich tvrdé a svědomité práci.

Býval jsem zastáncem této legislativy. Ale nyní, po dvanácti letech zkušeností, zastávám jiný názor. Přinejmenším

počkejte na poctivou a intelektuálně uspokojivou analýzu příčin explozivního nárůstu počtu případů. Měl by zákon vyžadovat lepší záruky? Nebo k zvyšování počtu dochází proto, že již samotná existence takového zákona vede k tomu, že je asistovaná sebevražda a eutanazie považována za cosi normálního, a ne za krajní možnost? Nevstupujte na tuto půdu, dokud nebudou takovéto otázky zodpovězeny. Jakmile vypustíte džina z láhve, pravděpodobně ho již nedokážete dostat zpátky.

Theo Boer

<http://www.mercatornet.com>

Přeložil Pavel Štíčka

Autor je profesorem etiky na Protestantské teologické univerzitě v Groningenu. Devět let byl členem regionální přezkumné komise. Pět takových komisí u jed-

notlivých případů posuzuje, zda byla eutanazie provedena v souladu se zákonem. Zde uvedené myšlenky nejsou stanoviskem žádné instituce, ale pouze jeho osobními názory jakožto profesionálního etika.

Dopisy čtenářů

Prezident Hnutí Pro život ČR se na stránkách *RC Monitoru*, v čísle 21/2014, táže v článku o rozbití rodiny, manželství a sexualitě, kdo se rodičů a dětí zastane.

Odpověď je velice jednoduchá. V první řadě je zastání v kompetenci české katolické církve, jejich představitelů a církevních i laických institucí. V druhé řadě je zastání na představitelích politicky angažovaných křesťanů v koaličním a opozičním stranictví, kteří jsou praktikujícími křesťany. Ve třetí řadě na české křesťanské veřejnosti (zvláště katolické) a politickém stranictví, které se programově hlásí ke křesťanským morálním hodnotám ve svých stranických programech.

Lze konstatovat, že sociální nauka Církve je určitým nástrojem pro dialog mezi křesťanským společenstvím a občanskou společností a politickou obcí. Lze však ihned položit otázku, jak tento

nástroj církevní představitelé používají v praxi? Jak plní úlohu v občanské společnosti, být v čele pastorační a evangelizační činnosti a na základě sociální teologie vysvětlovat, odůvodňovat, obhajovat a oslovovat občanskou veřejnost? Je zde též otázka veřejně angažovaných křesťanů a křesťanského stranictví ve veřejném prostoru prosazovat a společensky oslovovat občanskou veřejnost z pozic sociální doktríny. Je možno též položit otázku, zda křesťanské církve (zvláště katolická) a její představitelé nedluží větší aktivitu v záležitosti oslovování občanské společnosti z pozice morálních a sociálních hodnot. „Církev se setkává s různým pojetím autority a vždy se snaží hájit a předkládat model založený na společenské přirozenosti člověka“ (*Kompendium sociální nauky Církve*). Děje se tak vždy důsledně v sekularizované české společnosti?

Je možno se ptát i českých politiků hlásících se ke křesťanství a náboženské víře (zvláště katolíkům), zda ve veřejném životě vždy hájí morální hodnoty své víry nebo dávají přednost účelovému pragmatismu.

Ano, souhlasím s prezidentem Hnutí Pro život ČR, že doufat a modlit se za Boží pomoc je chvályhodné, ale ještě více chvályhodné by bylo, aby čeští náboženští představitelé i politicky angažovaní křesťané (zvláště jejich představitelé) měli a sebrali odvahu bojovat za práva a spravedlnost – na základě sociální nauky.

„Ti, kdo mají politickou odpovědnost, nesmějí zapomínat na morální výkon své funkce, ani to podceňovat.“

Snad lze citovat všem malověrným vedoucím představitelům v koaličním a opozičním stranictví pár slov ze sociální nauky Církve:

Pokračování na str. 15 dole

Jak to vidí Evžen Kindler

Tvrdá slova

Ekumenismus často hlásá někdo, kdo bere víru s menším zaujetím než my. Vnucuje nám s tím i to, abychom sami v rámci „jednoty“ brali víru laxe jako on, abychom raději dělali věci špatně, ale v jednotě.

Pamatujeme si to už ze školy. Ti, kdo daný předmět neovládali, se snadno shodli na tom, že odpověděli správně (i když třeba každý jinak) a že učitel, který jim dal nedostatečnou, lpí na prkotinách – třeba v matematice (obvod, a ne obsah kruhu? vždyť je to fuk), ve fyzice (energie, a ne síla, je to přece skoro totéž!), v dějepisu (ne Bivoj, ale Bořivoj, no co, vždyť jde jen o dvě písmenka), v zeměpisu (prý to není v Peru, ale v Kolumbii, no hlavně že víme, že to není v Čechách, ne?), v hudební výchově (prý to nenapsal Smetana, ale Fibich, no ale, že to někdo napsal!) atd. Shoda vůbec nesouvisí s tím, zda se spolužáci shodují v odpovědích, ale v emocích vůči „náročnému“ učiteli. Později jsme se s tím setkali i jinde (Že jsem vám účtoval uherák místo vysočiny? Neotravujte, vždyť je to taky salám!).

Platí to i o věcech víry a morálky, víme to z praxe; laxní katolík se snadno shodne s nekatolíkem o rozvodech a kdejaký nekatolík se může divit, na jakých to – pro něho pitominkách – ti praktikující katolíci bazírují. Když nějaký katolík bere Kristovo Tělo jen jako symbolické

jídlo, snadno se shodne s evangelíkem na tom, že k němu můžou přistupovat oba společně, někdy u katolíků a někdy u evangelíků (případně všech možných evangelických denominací). A katolík, pro něhož je Kristus ne Bůh a Vykupitel, ale jen hlasatel hesla „mějte se rádi“ nebo jen dítě dojmající tím, jak je v jesličkách mezi ladovským řezníkem a rybářem, si s muslimem snadno poplácá po zádech se slovy *máme stejného Boha*.

Ano, často hlásá to, co nazývá ekumenismem, někdo, kdo bere víru s menším zaujetím než my. A domýšlejme: vnucuje nám s tím i to, abychom sami v rámci „jednoty“ brali víru laxe jako on, hlavně si budme citově blízcí, jako ti dva chybní spolužáci.

Už dávno se to objevilo i na veřejnosti. Evangelík Jaroslav Vokoun v červnových *Perspektivách* z roku 1996 vystihl, že dosavadní ekumenismus zhusta existuje na půdě liberálního křesťanství. Výborně! Podle zakladatelky fokolarinů je lépe *dělat věci nedokonale, ale v jednotě*. Vokounovo pozorování lze obrátit: *Ekumenismus snadno a rychle? Staňte se liberálem!* A Chiara Lubichová vlastně

neřekla nic jiného než *raději dělat věci špatně, ale v jednotě*. Výstižně se vyjádřil i Čestmír Císař, když kdysi referoval o výstavě I.N.R.I. (Večerník Praha ze dne 7. března 2001) a vystavené skandální fotografické kýče na ní vystavené pochválil slovy: *Vystavená díla přesvědčivě zlidšťují tradiční biblické osobnosti, v dogmatické věrouce minulých časů proměňované v nadpřirozené, nadlidské bytosti. Zbavují víru zátěže nepoznatelného tajemna a vracejí duchovnímu životu lidský rozměr. Byť vycházejí z kořenů katolicismu, směřují v mnoha prvcích k evangelické prostotě a v tomto smyslu plní ekumenické poslání, nabízejí všeobjímající humanistické poselství*.

Znám mnoho nekatolíků, jichž si velmi vážím a jsem s nimi v úzkých a přátelských vztazích. Víím, že tímto příspěvkem mnoho lidí naštvu, jsou to tvrdá slova, ale je dobré připomenout, že trochu přemýšlení a realismu ve snaze o jednotu jen prospěje.

Prof. Evžen Kindler
matematik, kybernetik, publicista,
znalec liturgické hudby
a gregoriánského chorálu

Pokračování ze str. 14

„... Homosexuální osoby musí být plně respektovány co do své důstojnosti a je třeba je povzbuzovat k tomu, aby kráčely cestou Božích záměrů s obzvláštním odhodláním k uplatnění čistoty... Pevnost rodiny je rozhodujícím zdrojem kvality společenského soužití, a proto občanská komunita nesmí zůstat lhostejná k rozkladným tendencím...“

Snad by se ani nemuselo připomínat, že sociální nauka je integrální součástí evangelizační služby a že plně patří do oblasti morální teologie, protože jde o nauku, která má usměrňovat jednání člově-

ka. Ve veřejném prostoru by křesťanský politik měl respektovat, že ve svém svobodném rozhodování je vázán morální-

mi hodnotami své víry, které je i povinen chránit a obhajovat ve veřejném životě.

Václav Ryněš

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočeská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí.

Letem světem

„V roce 2009 byl na letišti zadržen sedmiletý Domenic Johansson s tím, že byl učen doma. Švédská policie ho oddělila od rodičů, Švéda Christera Johanssona a Indky Annie. Rodina už byla připravena odletět Turkish Air do Indie, kam se chtěli odstěhovat natrvalo. Stěhování bylo ale pozastaveno. Policie je zastavila, protože Domenic byl učen doma. Švédsko má podobný systém pěstounů a státních úředníků jako Norsko. Berou děti lidem, kteří si nemohou dovolit pořádný boj s úřady. Rodina dostane právníka od státu a tomu je jedno, jak případ dopadne, dostane zapláceno tak i tak. Pěstouni dostanou další dítě a namastí si kapsy, státní organizace, které pomáhají dětem v krizi, můžou požádat od víc peněz od státu... **Možná by se [ministr školství] Chládek rád inspiroval, teď když máme profi pěstouny a domácí vzdělání prý je nevhodné, protože plodí fanatiky [a extremisty],**“ píše na svém blogu poměrně výstižně před českým třetím čtením školského zákona, který obsahuje i tento zápas o svobodu rodiny v naší zemi, paní Pavla Škorpíková na *iDnes.cz*.

V době, kdy otevíráte toto číslo *RC Monitoru*, je už po. Po referendu o rodině na Slovensku. Je neuvěřitelné, jakou mobilizaci slovenský národ prošel, aby – probuzen z velké části z letargie a snad možná i lhostejnosti – začal bránit to, co bylo done-

dávna zcela přirozenou, normální součástí společnosti: rodinu založenou na trvalém svazku (manželství) jednoho muže a jedné ženy, v němž vyrůstají děti. I na Slovensku samozřejmě najdete odpůrce tohoto postoje, protože Slovensko je součástí západní Evropy a v ní, ať si to přiznat chceme či nikoli, je cosi shnilého, co potřebuje vyči-

Koláž: mimi

tit, uzdravit a obnovit zdravé kořeny. **Díky za ten vzor odvahy, statečnosti a ochoty říci všem nahlas: děti patří do rodiny s manželstvím muže a ženy, děti nemají být sexuálně indoktrinovány ve školách proti vůli rodičů a homosexuální páry nemají mít možnost adoptovat děti. Ale i Slovensko je rozděleno.** Mnozí (těž křesťané) neplánují k referendu jít. Důvody mají asi různé. Bloger Juraj Macko neúčast v referendu satiricky ospravedlňuje takto: „Lebo ste kresťan a v demokratickej spoloč-

nosti majú byť kresťania so svojimi názormi zavretí v kostole. Verejné propagovanie vašich homofóbnych názorov by v sekulárnej spoločnosti mohlo niekoho vyrušovať (napríklad tolerantných liberálov). A vy by ste predsa nemali nikoho vyrušovať. **V modernej pluralitnej spoločnosti si nemôžete len tak presadzovať tú svoju pravdu. Čo si to vôbec o sebe myslíte?** – A lebo nastal čas, aby sa konečne ľudstvo odvážne zbavilo predpotopného modelu rodiny. Na podobný revolučný krok si netrúfol žiaden diktátor v dejinách všetkých známych civilizácií, ale dnešní liberáli sú oveľa odvážnejší.“ Bohu díky za slovenský vzor toho, jak má vypadat angažovanost křesťanů, jak mají být prakticky solí země a světlem světa dnes, tady a nyní. Výsledek jednoho dne není podstatný. Důležité je to, co je probuzeno, co se dalo do pohybu.

Sportovci zbystří: „**Slavný stadion Santiaga Bernabéua, kde hrají domácí zápasy fotbalisté Realu Madrid, změní název. Nově se bude jmenovat ,Abu Dhabí Bernabéu‘.** Jde o velký zásah do historie. Vždyť stadion Realu Madrid je jedním z nejslavnějších na světě. Zahrát si tam chce snad každý fotbalista...“ Ze „strategických důvodů“, jak tehdy zaznělo v tiskové zprávě, odstranil Real Madrid už v roce 2012 ze svého znaku kříž.

-zd-

15. 2.	Ne	6. neděle v mezidobí Lv 13,1–2.45–46, Žl 32, 1 Kor 10,31 – 11,1, Mk 1,40–45
16. 2.	Po	sv. Juliána, panna a mučednice Gn 4,1–15.25, Žl 50, Mk 8,11–13
17. 2.	Út	sv. Alexius a druhové, řeholníci Gn 6,5–8; 7,1–5.10, Žl 29, Mk 8,14–21
18. 2.	St	Popeleční středa (<i>Den přísného postu</i>) Jl 2,12–18, Žl 51, 2 Kor 5,20 – 6,2, Mt 6,1–6.16–18
19. 2.	Čt	bl. Godšalk, opat Dt 30,15–20, Žl 1, Lk 9,22–25
20. 2.	Pá	sv. Eucherius, biskup OSB Iz 58,1–9a, Žl 51, Mt 9,14–15
21. 2.	So	sv. Petr Damiani, biskup a učitel církve Iz 58,9b–14, Žl 86, Lk 5,27–32

22. 2.	Ne	1. neděle postní Gn 9,8–15, Žl 25, 1 Petr 3,18–22, Mk 1,12–15
23. 2.	Po	sv. Polykarp, biskup a mučedník Lv 19,1–2.11–18, Žl 19, Mt 25,31–46
24. 2.	Út	sv. Modest, biskup Iz 55,10–11, Žl 34, Mt 6,7–15
25. 2.	St	sv. Valburga, abatyše OSB Jon 3,1–10, Žl 51, Lk 11,29–32
26. 2.	Čt	sv. Alexandr, biskup Est 14,17n.p-raa-bb.gg-hh, Žl 138, Mt 7,7–12
27. 2.	Pá	sv. Gabriel od Bolestné Panny Marie, řeholník CP Ez 18,21–28, Žl 130, Mt 5,20–26
28. 2.	So	sv. Roman, opat Dt 26,16–19, Žl 119, Mt 5,43–48

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 240008911/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.